

soud shledal nárok na bolestné 12.000 Kč opodstatněným a přiměřeným, an vydal rozsudek zkráceně podle prvního odstavce § 4 nař. min. sprav. ze dne 2. června 1914, čís. 125 ř. zák. Leč rozsudek prvního soudu odpovídá po formální stránce jak uvedenému nařízení tak i prováděcím nařízením min. sprav. ze dne 2. června 1914, čís. 41 věstn. z r. 1914 a ze dne 25. dubna 1921, čís. 11 věstn. z r. 1921. Z toho, že první soud odsoudil žalovaného podle žaloby a vydal rozsudek ve zkrácené formě, nelze usouditi jinak, než že uznal nárok na placení bolestného odůvodněným skutkovými údaji žalobcovými a že z téhož důvodu uznal požadovanou částku za přiměřenou. Zda procesní soud tím posoudil věc po právní stránce správně, jest věcí přezkumu odvolacího soudu. Jemu náleží, by, jsa vázán skutkovými údaji žaloby, posoudil po právní stránce v mezích odvolání, zda žalobní nárok jest dostatečně odůvodněn skutkovými údaji žalobními a zda požadovaná částka je přiměřená podle těchto údajů, a není třeba, by první soud vydal znova rozsudek ve formě vytčené v třetím odstavci § 4 uvedeného min. nař., kterýž předpis na tento případ ani nedopadá.

Čís. 8841.

Neuznaly-li oba soudy souhlasně za opodstatněnou výtku předpojatosti znalce, není proti tomu opravného prostředku.

Odvolací soud není oprávněn naříditi procesnímu soudu, by ustanovil stálého znalce, nedohodnou-li se strany na znalci jiném.

Předpis § 14 zákona o ochraně nájemců ze dne 25. dubna 1924, čís. 85 sb. z. a n. uznává smluvní volnost jen ve příčině nájemného, nikoliv ve příčině jiných úplat zapovězených § 20 zák. o ochr. náj.

(Rozh. ze dne 4. dubna 1929, R II 102/29.)

Žalovaný Jan P. uzavřel dne 12. února 1925 se žalobci písemnou nájemní smlouvu, podle které jim pronajal ve svém domě obchodní místnost a skladiště za měsíční nájemné 200 Kč na dobu tří let. Zvláštním ujednáním z téhož dne zavázali se žalobci zaplatiti druhé žalované Heleně P-ové, manželce prvžalovaného, měsíčně 600 Kč jako odstupné, jelikož druhá žalovaná prohlásila, že nebude v řečených místnostech provozovati živnost. Odstupné mělo býti placeno po 3 leta. Od 20. února 1925 do října 1926 bylo na odstupném zapláceno úhrnem 11.050 Kč, o jichž vrácení žalovali žalobci Jana a Helenu P-ovy. *P r o c e s n í s o u d* p r v ě s t o l i c e uznal podle žaloby. *O d v o l a c í s o u d* zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvnímu soudu, by, vyčkaje pravomoci ji znovu projednal a rozhodl.

N e j v y š š í s o u d k rekursu žalobců zrušil napadené usnesení a uložil odvolacímu soudu, by, nehledě k důvodu, z něhož zrušil rozsudek prvního soudu, znova rozhodl o odvolání žalovaných; rekurs žalovaných odkázal na toto rozhodnutí.

D ů v o d y:

K r e k u r s u ž a l o b c ů: Procesní soud doplnil podle dřívějšího zrušovacího usnesení odvolacího soudu řízení v otázce, zda a pokud bylo nájemné přemrštěné, a použil při tom také znaleckého důkazu, jehož provedení bylo pak žalovanými v odvolání napadáno. Žalovaní odmítli totiž sice ještě v první stolici, ale po provedeném a jim nepříznivém znaleckém důkazu oba znalce, vytýkající jednomu z nich předpojatost a oběma nedostatek odborných znalostí a způsobilostí. Ve příčině výtky předpojatosti rozhodly oba nižší soudy, že jí zde není, čímž jest tato otázka pravoplatně vyřízena (§§ 366 první odstavec a 528 c. ř. s.). Ve příčině výtky nezpůsobilosti znalců zamítl první soud rovněž návrh žalované strany, poukávav k tomu, že jeden ze znalců jest stálým soudním znalcem a druhý jest starým občanem v místě, který tamnější poměry zná. Odvolací soud usnesením, které jest nyní oběma stranami napadáno, zrušil rozsudek prvního soudu jen z toho důvodu, že se účastnila podání posudku osoba, kterou nelze považovati za stálého znalce, že jest tedy provedené řízení stíženo podstatnou vadou, která zamezila zevrubně objasniti a důkladně posouditi věc. Odvolací soud uvádí v důvodech, že bude na procesním soudu, setrvá-li při názoru, že jest třeba dvou znalců, by přibral jiného znalce, na kterém se strany dohodnou, nebo stálého znalce. Podle toho zastává odvolací soud názor, že znalec do seznamu nezapsaný může býti přibral jen za souhlasu obou stran. Odůvodňuje to poukazem na § 353 c. ř. s., podle něhož prý jest za znalce považovati toho, kdo veřejně byl k podávání posudků ustanoven nebo kdo veřejně k výživě své provozuje vědu, umění nebo živnost, jichž znalost jest podmínkou vyžádaného posudku, nebo kdo k jich provozování veřejně jest zřízen nebo zmocněn. S tímto názorem odvolacího soudu nelze souhlasiti a nutno přisvědčiti rekursu žalující strany, že odvolací soud nevyložil zákon, zejména v předpisu § 353 c. ř. s. správně. Tento předpis neustanovuje, které osoby jest považovati za znalce, nýbrž určuje jen okruh osob, které jsou povinny vyhověti příkazu, jímž byly ustanoveny za znalce. Zákon, vycházející z myšlenky, že soudce si přibírá znalce k podpoře, pokud nestačí jeho odborné vědomosti, ponechává v § 351 c. ř. s. soudu volnost jak co do volby znalce, tak co do určení jejich počtu. Určení počtu nemůže vůbec býti napadáno oprávněným prostředkem (§ 366 druhý odstavec). Soud má podle § 351 první odstavec c. ř. s. ovšem přihlížeti především ke znalcům, kteří jsou pro posudky žádaného způsobu veřejně zřízeni, ale tento předpis není normou donucovací, jak jde na jevo již ze slov »leč by zvláštní okolnosti něco jiného vyžadovaly«. Soud může tedy určiti za znalce i osobu v seznamu nezapsanou, to i tehdy, kdyby se strany při svém výslechu na určité osobě neshodly. Ovšem se předpokládá, že má takový znalec odbornou znalost, neboť by se jinak znalecký důkaz minul cílem. Z toho, co vyloženo, jde na jevo, že odvolací soud není oprávněn nařizovati procesnímu soudu, by ustanovil stálého znalce, nedohodnou-li se strany na znalci jiném. Tento důvod nestačil ke zrušení prvního rozsudku. To platí v tomto případě tím spíše, an se první soud nepřiklonil co do přiměřenosti nájemného k posudku ani toho ani onoho znalce, nýbrž vzal

za podklad rozhodnutí nájemné vyšší. I tato činnost procesního soudu náleží k volnému hodnocení průvodů, při kterém jest znalecký posudek soudu jen pomůckou pro toto volné uvážení, ale nijak soud neváže. Volné hodnocení průvodů náleží ovšem podle §§ 272, 463 c. ř. s. také odvolacímu soudu, který jest podle § 488 c. ř. s. oprávněn opakovati nebo doplniti důkazy, po případě i dáti znova provésti důkaz znalci, ustanově znalce jiné, má-li pochybnosti o správnosti skutkových zjištění prvního soudu. Z tohoto důvodu však odvolací soud v tomto případě nezrušil rozsudek prvního soudu.

K r e k u r s u ž a l o v a n ý c h: Rozhodnutím o rekursu žalobců jest již také rozhodnuto o rekursu žalovaných, ale k jeho vývodům nutno dodati ještě toto: Žalovaní vytýkají odvolacímu soudu, že prý přehlíží, že tu nelze použití ustanovení §§ 8 a 12 zákona o ochr. náj. co do výše činže, protože nájemní smlouva byla uzavřena s platností od 20. února 1925 na tři roky o místnostech užívaných k výdělečné činnosti, takže jest tu ve příčině výše činže smluvní volnost podle § 14 zákona na ochr. náj. Ale podstatou věci v tomto případě není otázka výše činže jako takové, nýbrž otázka, co vlastně bylo činží a co bylo zakázanou úplatou mimo činži. V tom směru jest vhodno poukázati krátce na to, co strany samy přednesly: Žalobci tvrdili, že kromě nájemného 200 Kč měsíčně byli nuceni platiti v měsíčních splátkách po 600 Kč »odstupné«, jehož vrácení se domáhají podle § 20 (3) zákona o ochr. náj. Ježto byla nájemní smlouva uzavřena v únoru 1925, přichází tu v úvahu tehdy platný zákon ze dne 25. dubna 1924, čís. 85 sb. z. a n., jehož § 20 ostatně úplně souhlasí s obdobnými předpisy dalších zákonů. Podle § 20 (2) jsou mimo jiné zapovězena veškerá právní jednání, kterými pronajímatel dává poskytovat nebo slibovati mimo nájemné sobě, nebo někomu jinému něco za to, že pronajímá byt. To platí podle § 30 zákona o ochr. náj. též o obchodních místnostech. Podstatnou jest tedy jen otázka, co bylo v tomto případě nájemným a co bylo jinou úplatou mimo nájemné. V tom směru souhlasily strany z počátku úplně a procesní soud to také jako nesporné ve svém prvním i druhém rozsudku uvedl, že jako nájemné bylo ujednáno měsíčně 200 Kč a že se mimo to zavázali žalobci zvláštním ujednáním z téhož dne platiti manželce žalovaného po dobu trvání smlouvy t. j. po tři léta měsíčně 600 Kč za odstoupení obchodní místnosti, t. j. za to, že manželka žalovaného nebude provozovati v pronajatých místnostech živnost. Tento souhlasný přednes stran souhlasí ostatně také s písemnými ujednáními ze dne 12. února 1925, která byla žalující stranou předložena a žalovanou stranou co do pravosti a správnosti uznána. Ačkoli žalovaná strana stála i později ještě na zásadním stanovisku, že co bylo ujednáno mimo nájemné, bylo ujednáno za to, že se manželka žalovaného vzdala otevření obchodu, přece již v tomto přípravném spise uvádí žalovaná strana jen jakoby mimochodem a in eventum, že »i kdyby se vzalo celých 800 Kč měsíčně jako nájemné, není tato odměna za místnosti žalující stranou užívané nijak přemrštěna, nýbrž přiměřena«. Teprve daleko později, až při čtvrtém ústním jednání a již po provedeném důkazu výsledkem stran jal se zástupce žalované strany tvrditi, že prý 800 Kč měsíčně bylo jen jednotným nájemným a že bylo jen formálně rozděleno, ale že jest je považovati za úplně při-

měřené. První soud přijal v prvním svém rozsudku za dokázané, že žalovaný pronajímatel uzavřel nájemní smlouvu se žalobci jen pod podmínkou, že se žalobci zavázali mimo nájemné platiti ještě 600 Kč měsíčně spolužalované manželce pronajímatelově za to, že se vzdává zamýšleného otevření obchodu. Odvolací soud tehdy zrušil první rozsudek procesního soudu a nařídil mu doplnění v tom směru, zda jest celková měsíční částka 800 Kč přemrštěné nájemné a pokud jest přemrštěné, což první soud zjistil a což jest v odvolání žalovaných napadáno. Z toho, co až posud uvedeno, jest vidno, že se žalovaní neprávem odvolávají na předpis § 14 zákona o ochr. nájem., pokud by šlo o jinou úplatu mimo nájemné, neboť ten stanoví volnost smluvní jen ve příčině nájemného, nikoli ve příčině jiných úplat, které by byly podle § 20 zákona o ochr. náj. zapovězeny.

Čís. 8842.

Společnosti s r. o. (zákon ze dne 6. března 1906, čís. 58 ř. zák.).

Společnost s r. o. může si zřídit jednoho nebo více prokuristů. Usnášeti se o tom, zda má býti vůbec udělena prokura, přísluší všem společníkům. Přenesení prokury na určitou osobu náleží, pokud společenská smlouva jinak nepředpisuje, všem jednatelům pospolu. Za prokuristy lze jmenovati i společníky, pokud nejsou jednatelem. Při usnesení společníků o zřízení prokuristů mohou hlasovati i společníci, kteří jsou jmenováni prokuristy. Lze zřídit dva prokuristy se samostatným právem k zastupování společnosti a k znamenání firmy, třebaš jednatele podle společenské smlouvy jsou oprávněni k zastupování a k znamenání firmy jen kolektivně.

(Rozh. ze dne 5. dubna 1929, R I 67/29.)

Rejstříkový soud nevyhověl opovědi společnosti s r. o., by byli zapsáni do obchodního rejstříku prokuristé Richard L. a Emil G., kteří byli zároveň společníky. Důvody: Podle doslovu § 12. společenské smlouvy děje se znamenání firmy kolektivně, a to zejména v případě, že zřízení jsou prokuristé; důsledně může býti za tohoto právního stavu udělena jen prokura kolektivní. § 12 smlouvy nemá výslovného ustanovení, že firmu může znamenati samostatně jeden prokurista, zejména nemá společenská smlouva ustanovení pro případ čl. 42 druhý odstavec obch. zák. Prokuristé nyní k zápisu opovídaní odvozují své právo zastupovací a znamenací od jednatelů, kteří však podle § 12. smlouvy znamenají jen kolektivně, kteří tedy nemohou platně udělit více práva, než sami mají. Krom toho Richard L. a Emil G. jsou společníky společnosti a ve smyslu § 15. zákona čís. 58/1906 ř. zák. a se zřetelem na § 28. téhož zákona sluší za to míti, že mohou býti po čas svého společenského poměru ustanoveni jen jednatelem, nikoliv však prokuristy. Posléze ustanovení § 12. společenské smlouvy, že společnost jest oprávněna ustanoviti prokuristy, jest rozuměti tak, že ustanovení prokuristů náleží do působnosti valné hromady společnosti (viz také § 35 čís. 4 cit. zák.). Rozkladu soud své stolice revy-